

מסורת הש"ס

(א) [מנחות יח:]; (ב) [עירובין נא. וס"ז]; (ג) [לקמן קלז:]; (ד) [שבת ט. תוספתא דסוטה פ"ד]; (ה) [יומא לג. קדושין גג. ו] [נעדרוך ערך חגס פי אביי היה לו חולי כי ע"ש וע"ע ענין עקן ב"י]; (ו) [עירובין גב: וס"ז]; (ח) [מכות י. ע"ש, ט] [נפסחדרין כג, י] [תוספתא דע"ז ספ"ו]; (י) [ג"ל כבוד ואין כבוד אלף תורה שנאמר כבוד חכמים יתנו ותמימים יתנו] טוב א"ר חמא בר חנינא כל העשה טובה למי שאינו יודע כאלו זורק אבן למקוליס שנאמר כלרור אבן וגו' וחביב לא נראה לכתול תענוב. כל זה איתא בעי"ז]; (ל) [תוספתא פ"ט ה"ב]; (מ) [והרי"ף פי חולי במעיו ה"ו]; (נ) בס"ר: עסוק בתלמודי,

גאון הש"ס

גמ' עם העובד כוכבים. ע"י כבודות דף ב ע"ב תוס' ד"ה אסור: רש"י ד"ה ובי ל' ובר' דק"ל ר"ה ית). וכו'. ע"י גיט"י שם שכתב דהיפוך מנאמן: תוס' ד"ה קבלות וכו' לא משתעי בקבלה. עיין וזבחים דף ז ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבה נדק לן בר יוסף: (ב) רש"י ד"ה נדק וכו' ורבה כהן הוה:

מוסף רש"י

בין מבפנים. בעורה כדמכזי (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו וגו', והוא מבחוץ. ככל עיר ועיר (מנחות יח). ונתן ולא שיטול מעצמו. והוא הדיון לכל מתנות הכוהה ולויה (שבת נו). חלקם שאלו בפייהם. משער ראשון הראו להם גלוים היו, שאלו בפייהם. מתוך שהיו גדולי הדור ופושטם לא היו מונעים מהם ופאר לוים עניים מנעושים (סע). הצנענים מושכין את ידיהם. גבי להם הפנים שמתן הדניק נשתלחה ברכה בלחם הפנים וכל כהן המניעו כות ית אוכל ושבע יס אוכל ומותר, מכאן ואילך נשתלחה מארה בלחם הפנים וכל כהן המניעו כסול הצנועין מושכין ידיהם ממנו דלא מהני להו מדי' (קדושין ג).

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין

קבלות. קבלת הדם: ה**ואות**. היא זריקת דם הנזרקים כמזבח בין הנימזין בפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב בין הנימזין בחוץ. שמיטה לא קחשיב שאף הזר כשר בה [נזחים לג.]: **עריפם העגלה**. ככהנים היא כדמכזי (דברים כב) ונגשו הכהנים בני לוי: **טפרם מזורע**.

כצפירים להזות: **בין מבפנים**. במקדש כדמכזי (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו וגו': **בין מבחוץ**. כנגבולין ככל עיר ועיר צבית הכנסת: **מזני אהרן**. סיפיה דקרא דלעיל הוא: **חוטין שבלתי אסורים**. משום דס: **בטוילא**. כגלי: **נדק לן**. מנסה אותנו אם נדע להשיב (ב) ורצא כהן היה: **דחטוף מתנשא**. מתניוקות שנושאין אותם לכהנים: **מי אמרינן חבובי קא מחצב המזהו**. ויפה הוא עושה: **ונתן**. לכהן ולא שיטול הכהן מעצמו: **במה אמרי הבו לן**. הייתי שואלו כימה מלא שהייתי סבור שהוא חביב מזהו: **חלקם שאלו בפייהם**. דמגני להו קרא לבני שמואל ויטו אחרי הבצע אמר רבי מאיר שלא היה עבירת גזל בידם אלא חלק לוויה כגון מעשר ראשון היו שואלין בפייהם: **לחנועים מושכין את ידיהם**. בחילוק לחם הפנים קאמר במס' יומא בערך בקלפי (דף לג). משמת שמעון הדניק נשתלחה מארה בלחם הפנים: **לאחוזקי נפשיה כנהני**. שלא ישתכח הדבר שאני כהן: ופרקי' וליפרוס ידיה. כיון שאינו עושה אלא שלא ישתכח שם כהן מעליו יפרוס ידיו לדוכן כל השנה ומחזיק נפשיה ככהני: **אנסיה ליה עידיניה**. ש'עמים שקבע לתלמידיו היו טורדים אותו מלשא את כפיו שהיה עוסק לתלמידיו^(א) בעת שהצבור נאספים לבית הכנסת: ודחיקא ליה **מלתא**. להווא אורצא מרבנן והכהן רוצה להנהיגו יתן לו חלק מתנותיו לקבל זרוע ולחיים כמזני העיר כשציל הכהן והוא יאכלס: **ואע"ג דלא אחי לידיה**. דכהן יכול לזכות לו: **במכרי כהונה ולויה**. ככהן שהיה ניכר בעיר ורוב בני אדם אוהבים אותו ונותנין לו המתנות ובאותו כהן אמרינן דיכול לזכות מעשרותיו לאחר אף על גב דלא אחי לידיה. מכרי לשון (מלכים ב יב) איש מתת מכרו: **אמר ליה רבא לשמעיה**. לשמשו של בעה"ב והוא כהן ובעה"ב נותן לו מתנותיו: **וגי לי רשות ליקח מתנותיו** לאוכלם מפני שהלשון עם הלחיים ניתן לכהנים ובעינין למיכל לישנא בחדרלא שהוא דבר חשוב והי"ג אמרינן בהשוכר את הפועלים

(בבא מציעא דף פו:): כדי להאכילם שלש לשונות בחדרל. ואף על גב דרצא נמי כהן הוה ^(א) דקיימא לן (ראש השנה דף יח.) דמבני עלי אתא ובצבורות (דף מ.) נמי אמרינן רבא הוה מבטל תרומת חוזה לארץ ברוב ואכיל לה צימי עומאתו מיהו מנפשיה לא מצי שקיל דמכזי ונתן ולא שיטול מעצמו ומימר נמי לא בעי למימר הו לי דתינא חלקס שאלו בפייהם להכי שקלס בתורת זר על ידי נתינת כהן ואף על גב דלא מטא לידיה דשמעא סמך רבא דארב יוסף דלעיל: **רז ספרא לא אכל**. משום דלא מטא לידיה דשמעא: **מעדה בגד ציום קרה**. בגד צלוי ונרקב כמו (ישעיה מד) וכנגד עדים. בעת הקור אינו שזה כלום: **וכמו חומץ על נפר**. שאינו אלא מפסידו. נתר הוא מין צריך אלו"ס כלע"ז: **כן שר בשירים על לז רע**. כן האומר דברי תורה למי שאינו יודע להצין בהן: **משום דעברי אשמעתא דמר**. שלא סמכתי על שמועתך שאמרת דמותר לזורצא מרבנן לקבלה אף על גב דלא אתו לידיה דכהן: **כי אמרי אנא בנאחר**. היבא דמוכי ליה כהן אחר שאינו כפוף לו אצל שמעא דבעל הבית על כרחו מוכי ליה לאדם חשוב שהוא צא בציטו של בעל הבית. אי נמי אימר דאמרי אנא דיכול לזכות מתנתא לאחר אף על גב דלא אתו לידיה: **דלא אפשר ליה**. כלומר לאיש שהוא עני ודחוק אצל רבא אפשר ליה ולא דחיקא ליה מילתא: כיון דלא עבר רב ספרא אשמעיה דרב יוסף מאי טעמא אקרייה בחלמיה: **כלפי רבא**. כלומר על רבא שלא ידע להצין בטעמו של רב יוסף הקרויה לרב ספרא כך: **נוף הוה**. אני שמעתי משום דהטיח כלפי מעלה במסכת תענית (דף כד:): **דבעא מיטרא ללא צורך** מאש יקרא דלמיה דשבור מלכא ואמרינן התם דליתחזי ליה אצוה בחלמיה וא"ל מי איכא דמיטרח קמי שמיא אשני דוכחין אשני דוכתיה למחר אשכחיה לפורייא דמרשס כסכניי שנועדו מלאכי צלה להורגו כלילה. ולי נראה נוף משום האי מעשה: **ייע שריד בזהלו**. למי שירע שריד בזהלו תלמיד רע: **סאכלשו אש לא נופח**. אשו של גיהנם: **כוורק אבן למרקולים**. זו היא עבודתו כדאמרינן במסכת ע"ז (דף מט:): **ואפילו עם העוצד כוכבים**. בתמיה. ורמיניה המשתתף עם הכהן כו': **עם העוצד כוכבים**. או המוכר פסולי המוקדשין שנפדו ושחטן ומכרן והן פטורין מן המתנות כדאמר במתניתין [קג.] דלצי ואיל כתיב בהו [דברים יב]: **אינו צריך לרשום**. ולקמן [ע"ז] מפרש:

הזרוע והלחיים פרק עשירי חולין קלג.

קבלות. טו**א"ת** תיפוק ליה קבלת מהמקריב את דם השלמים דהקרבה הו לשון קבלה כדאמרינן פרק הקומץ [רצח] (מנחות דף יט.) והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך מזהו כהונה וי"ל דהכא כיון דמכזי המקריב את דם השלמים ואת החלב ובחלב לא שייך קבלה דס גמי ^(א) לא משמעי בקבלה:

היציקות. צריש הקומץ [רצח] (שם דף יח:): פריך מינה להא דאמר התם לא יקכ כהן אלא זר כשר והכא קאמר שהיא עבודה המסורה לבני אהרן ומסקינן דלא כר"ש: **משקל גמי לא שקי'נא**. שלא אקרא גרגרין ולא אגזול ממי שצריך יותר ממני אע"פ שגם הוא לא היה עשיר: **לברר במעלי יומא דבפורי**. שיום טוב הוא כדאמר בפרק אותו ואת בנו (לעיל דף פג.) ומתנות מרזוות וכסהים מתאספין ואילו לא היה נוטל היו אומרים שאינו כהן: **אמר דיה רבא לשמעיה בו'**. רצא גרסי' דרצה כהן הוה כדאמר פרק עד כמה (בסויות דף כו.) (רצא) [רצה] הוה מבטל לה ברוב ואמר'י נמי (כ"ה דף יח.) אצי ורצה מדצית עלי קא אתו:

וכיון דשמענא להא דתניא ^(א) ויטו אחרי הבצע ר' מאיר אומר בני שמואל חלקם שאלו בפייהם מימר נמי לא אמינא ואי יהבו לי שקילנא כיון דשמענא להא ^(ב) דתניא ד'חנועים מושכין את ידיהם והגרגרנים חולקים משקל נמי לא שקילנא לבר ממעלי יומא דכיפורי ^(ג) לאחוזקי נפשיא בבהני ולפרוס ידיה ^(ד) אנסיה ליה עידיניה אמר רב יוסף יהאי כהנא דאית ליה צורבא מרבנן בשבבותיה ודחיקא ליה מילתא לזוכי ליה מתנתא ואף על גב דלא אתי לדידיה במכרי כהונה ולויה רבא ורב ספרא איקלעו לבי מר יוחנא בריה דרב חנא בר אדא ואמרי לה לבי מר יוחנא בריה דרב חנא בר ביזנא עביד להו עגלא תילתא א"ל רבא לשמעיה זכי לן מתנתא דבעינא למיכל לישנא בחדרלא זכי ליה רבא אכל ורב ספרא לא אכל אקרייה לרב ספרא בחלמא ^(א) מעדה בגד ציום קרה חומץ על נתר ושר בשירים על לב רע אתא לקמיה דרב יוסף א"ל דלמא משום דעברי אשמעתא דמר אקריין הכי אמר ליה יכי אמרי אנא באחר שמעא בעל כרחיה מוכי וכי אמרי אנא למאן דלא אפשר ליה הא אפשר ליה ואלא מ"מ אקריין הכי כלפי רבא ולקריין לרבא רבא נוף הוה א"ל אביי לרב דימי ^(ב) ופשמיה דקרא במאי כתיב א"ל ^(ג) בשונה לתלמיד שאינו הגון דאמר רב יהודה אמר רב ^(ד) כל השונה לתלמיד שאינו הגון גופל בגיהנם שנאמר ^(ה) כל חושך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נופח ידע שריד באהלו ^(ו) ואין שריד אלא ת"ח שנאמר ^(ז) ובשרידים אשר ה' קורא אמר רבי זירא אמר רב ^(ח) כל השונה לתלמיד שאינו הגון כוורק אבן למרקולים שנאמר ^(ט) כצדור אבן במרגמה כן גותן לכסיל ^(י) כבוד וכתיב ^(יא) לא נאווה לכסיל תענוג: והמשתתף עמהן צריך לרשום: ואפילו ^(ב) עם העובד כוכבים ורמיניהו ^(ג) המשתתף עם כהן צריך לרשום ^(ד) והמשתתף עם העובד כוכבים ופסולי המוקדשים אין צריך לרשום הכא

(בבא מציעא דף פו:): כדי להאכילם שלש לשונות בחדרל. ואף על גב דרצא נמי כהן הוה ^(א) דקיימא לן (ראש השנה דף יח.) דמבני עלי אתא ובצבורות (דף מ.) נמי אמרינן רבא הוה מבטל תרומת חוזה לארץ ברוב ואכיל לה צימי עומאתו מיהו מנפשיה לא מצי שקיל דמכזי ונתן ולא שיטול מעצמו ומימר נמי לא בעי למימר הו לי דתינא חלקס שאלו בפייהם להכי שקלס בתורת זר על ידי נתינת כהן ואף על גב דלא מטא לידיה דשמעא סמך רבא דארב יוסף דלעיל: **רז ספרא לא אכל**. משום דלא מטא לידיה דשמעא: **מעדה בגד ציום קרה**. בגד צלוי ונרקב כמו (ישעיה מד) וכנגד עדים. בעת הקור אינו שזה כלום: **וכמו חומץ על נפר**. שאינו אלא מפסידו. נתר הוא מין צריך אלו"ס כלע"ז: **כן שר בשירים על לז רע**. כן האומר דברי תורה למי שאינו יודע להצין בהן: **משום דעברי אשמעתא דמר**. שלא סמכתי על שמועתך שאמרת דמותר לזורצא מרבנן לקבלה אף על גב דלא אתו לידיה דכהן: **כי אמרי אנא בנאחר**. היבא דמוכי ליה כהן אחר שאינו כפוף לו אצל שמעא דבעל הבית על כרחו מוכי ליה לאדם חשוב שהוא צא בציטו של בעל הבית. אי נמי אימר דאמרי אנא דיכול לזכות מתנתא לאחר אף על גב דלא אתו לידיה: **דלא אפשר ליה**. כלומר לאיש שהוא עני ודחוק אצל רבא אפשר ליה ולא דחיקא ליה מילתא: כיון דלא עבר רב ספרא אשמעיה דרב יוסף מאי טעמא אקרייה בחלמיה: **כלפי רבא**. כלומר על רבא שלא ידע להצין בטעמו של רב יוסף הקרויה לרב ספרא כך: **נוף הוה**. אני שמעתי משום דהטיח כלפי מעלה במסכת תענית (דף כד:): **דבעא מיטרא ללא צורך** מאש יקרא דלמיה דשבור מלכא ואמרינן התם דליתחזי ליה אצוה בחלמיה וא"ל מי איכא דמיטרח קמי שמיא אשני דוכחין אשני דוכתיה למחר אשכחיה לפורייא דמרשס כסכניי שנועדו מלאכי צלה להורגו כלילה. ולי נראה נוף משום האי מעשה: **ייע שריד בזהלו**. למי שירע שריד בזהלו תלמיד רע: **סאכלשו אש לא נופח**. אשו של גיהנם: **כוורק אבן למרקולים**. זו היא עבודתו כדאמרינן במסכת ע"ז (דף מט:): **ואפילו עם העוצד כוכבים**. בתמיה. ורמיניה המשתתף עם הכהן כו': **עם העוצד כוכבים**. או המוכר פסולי המוקדשין שנפדו ושחטן ומכרן והן פטורין מן המתנות כדאמר במתניתין [קג.] דלצי ואיל כתיב בהו [דברים יב]: **אינו צריך לרשום**. ולקמן [ע"ז] מפרש:

עין משפט ור מוצה

ל**ב** א מיי פ"א מהל' כבורס הל' א:
מ**ב** ב מיי פ"ו מהלכות מאכלות אסורות הל' יג סמג לאוין קלו קלח טוש"ע י"ד סי' סה סעי' א:

מ**א** ג ד ה מיי פ"ט מהל' כבורס הל' כב וספ"ב מהלכות תרומות הלכה יטן סמג עשין קמב טוש"ע י"ד סי' סא סעיף יא:

מ**ב** ו ז מיי פ"ט מהלכות כבורס הל' כא טוש"ע שס סעיף ד:
מ**ג** ח מיי פ"ד מהל' ת"ת הל' א טוש"ע י"ד סי' רמו סעיף י:

תורה אור השלם

- ↑ וזה ידועה משפט הכהנים מאת הקדש מאת זבחי הקדש אם שור אם שזח ונתן לבתן וזרע וזולתיהם וזהקבה:
- ↑ דברים יח ג
- ↑ וזה קלכו בגין בדרךכיו וישו אחרי הבצע ויקרי שחז וישו משפט:
- ↑ שמואל א ח ג
- ↑ מעדה בגד ציום קרה חומץ על נתר ושר בשירים על לב רע:
- ↑ משלי כה כ
- ↑ כל חושך טמון לצפוניו תאכלהו אש לא נפח ידע שריד באהלו: איוב כו כו
- ↑ וזהה כל אשר יקרא בשם יי יקלט כי בחר ציון וברושלם תהיה פליטה כאשר אמר יי ובשרידים אשר יי קרא:
- ↑ יואל ג ה
- ↑ כצדור אבן במרגמה כן גותן לכסיל כבוד:
- ↑ משלי כו ח
- ↑ לא נאווה לכסיל תענוג אף כי לעבד משל בשירים: משלי יט י